

STUDI HAG OBER

NIVERENN 15
DISKAR-AMZER
1941

Studi hag Ober

Niv. 15

Diskar-Amzer 1941

TAOLENN

Lizer Sant Paol d'ar Romaned	3
Notennou :	
Tud veur ar Vro	32
An « No » japanek	35
Rabindranath Tagore	38

Lizer Sant Paol d'ar Romaned

KENTSKRID

E-touez ar re a oa o selaou Sant Pêr, an deiz ma tiskennas ar Spered Santel war an Ebestel, en em gave « advenae Romani », Yuzevien deuet eus Rom da dremen goueliou bras ar Pentekost e Jeruzalem. Pa zistrojont d'ar gêr e kasjont o feiz nevez ganto da Rom ; int-i eo a voe kenta gristenien Iliz Rom. Ouspenn, kredi a reer e teuas Sant Pêr da gêrbenn an impalaered latin war dro ar bloavez 42. Evelse e voe diazezet da vat ar relijion gristen e Rom... Hag ober a reas ken douñ gwriziou ma voe brudet hepdale feiz ar gristenien nevez-se. E-touez ar re-mañ e oa Yuzevien, na petra 'ta, met ivez eun toullad brâo a baganed gounezet d'ar gwir feiz.

Sant Paol, echu gantañ e labour santel en broiou ar Sav-Heol, a c'hoantae kalz mont da welout Iliz Rom. E-sell e oa da vont da Vro-Spagn, hag en eur dremen e soñje gantañ en dije gallet gwelout kristenien Rom. Diouz Kêr Gorint, war dro ar bloaz 58 e skrivas d'ezo. E lizer a zo anezañ eur skrid-kentelia kentoc'h eget eur gwir lizer, met talvoudus bras eo ken eo bet graet dioutañ : « Alc'houez aour ar Skrituriou Sakr hag an Istor ». Bez' ez eus diou lodenn ennañ : al lodenn genta (I¹⁸-XI) o tisplega penaos

tizout ar reizder dre ar feiz, a zo anezi kelennadurez uhel ; an eil avat a ro d'ar Romaned reolennou a vuhezeg (XII-XV¹⁴). Araok klóza e lizer e ra e c'hourc'hemennou d'ar gristenien anavezet gantañ. Daoust d'ar pezh a zo bet lavaret gant ar Brotestanted hag ar Boellvestroniourien evel Renan ha Sabatier, ez eo ivez an daou bennad diweza eus al lizer, diouz doare Sant Paol : e stumm-displega, e stumm-spered, e gelennadurez ; ret eo anzav ez eo ivez an daou bennad-se lod eus lizer ar Romaned, ha nann darn eus eul lizer all bet kollet, ha staget ouz XIV pennad kenta lizer Sant Paol da Gristenien Rom. El lizer d'ar C'halated e kaver an hevelep menozioù, an hevelep kelennadurez hag el lizer d'ar Romaned ; met 'barz hemañ e vez studiet spisoc'h, displeget gwelloc'h ha dounoc'h kelennadurez Sant Paol ; muioc'h yen ez eo ivez, rak ne santer ket kement ennañ trivliadoù kalon Abostol ar Baganed...

Kavet e vo marteze da lavarout diwar-benn hon troidigez. Hep mar ebet ne oa ket eul labour aes da ober. Kement hini en deus pleustret an distera war lizerou Sant Paol, a rank anzav ez eo tenn ha start a wechou kompren reiz e venozioù. Priñs an Ebestel, Sant Pêr e-unan a gave da lavarout e oa eun tammig uhel kelennadurez e genvreur. Ouspenn, n'eo ket Sant Paol e-unan a skrive e lizerou. Boaz e oa da zisplega e gelennadurez, hag eun dourn-skriver a rae gant ar bluenn diwar e glevout pep ma tisplege. En askont da se e kaver a wechou frazennoù hir, luziet, diechu, chomet ouz krap koulz lavarout. Dre se eta n'eo ket souez e ve diaes awalc'h lakaat lizerou Sant Paol en eur yez estren.

Kavet e vo abeg marteze en hor yez hec'h-unan.

Graet hon eus hor gwella, met piou a c'hell kredi ez eo barrek d'ober dalc'hmat labour-disi ha difistur ? O veza n'omp ket ar re genta o veza graet al labour-se evit ar Vrezoned, hon eus tennet hor mad, muia m'hon eus gallet, eus troidigezioù ar Gonideg (homañ graet diwar al latin) ha re ar Brotestanted (diou a anavezomp bet graet diwar ar gresianeg). Gant plijadur hag anaoudegez vat e tegemerimp alioù, kentelioù, evezadennoù, notennoù ar re a blijjo ganto studia lizer kaer Sant Paol. Studia, an hini a lavaromp, ha n'eo ket lenn hepken ; rak dao eo d'an den studia gant evez evit intent kelennadurez Abostol ar Jentiled, hag arabat ankounac'haat ez eo komzou Doue buhez evit Mab-den : « N'eo ket hepken diwar vara e vev an den, met diwar kement komz a zeu eus genou Doue ». Betek kreiz-tre « skoulm an ene hag ar c'horf » e tle mont ar c'homzou sakr a-benn dont da veza reizder ha san-telez evit an dud.

KLOAREG AR MENEZ.

D'AR ROMANED

1 Paol, Servijer ar C'hrist Jezuz, galvet da abostol, merket evit embann an aviel a Zoue, 2 ar c'heloumat en doa prometet gwechall dre e ziouganerien, êr Skritur Sakr, 3 diwarbenn e Vab, an hini a zo bet ganet eus gouenn David hervez ar gwad, 4 ha diskleriet en e renk a Vab Doue galloudus, gant e adsavidigez eus a-douez ar re varo hervez ar Spered a Santelez, Jezuz Krist hon Aotrou, 5 m'hon eus bet-ni digantañ ar c'hras hag ar garg a abostol, evit lakaat da blega d'ar feiz en e ano, an holl vroadou, 6 ha c'houi e-touez ar re-mañ galvet ivez gant Jezuz Krist — 7 d'eoc'h holl, Tud Roma, karet-kenañ gant Doue, galvet d'ar santelez, gras ha peoc'h digant Doue an Tad ha digant hon Aotrou Jezuz Krist.

8 Trugarekaat a ran da genta va Doue dre Jezuz Krist, evidoc'h holl, dre ma 'z eo brudet ho feiz dre ar bed holl. 9 Rak test eo d'in an Doue a servijan em spered hervez aviel e Vab, em eus koun ac'hannoc'h hep ehan, 10 emoun atao o c'houlenn digantañ em fedennou ar c'hras da gaout pelloc'h an tu da vont betek ennoc'h, mar d-eo e youl. 11 C'hoant bras am eus d'ho kwelout, evit lodenna ganeoc'h eun donezon santel bennak, d'eoc'h da veza kennerzet, 12 pe gentoc'h d'imp d'en em frealzi a-gevret dre ar feiz a zo hoc'h hini ha va hini. 13 Hogen ne fell ket d'in na oufec'h ket, va breudeur, em eus klasket

meur a wech mont d'ho kwelout evit dastum eur frouez bennak en ho metou evel e-touez ar broadou all ; met miret eo bet ouzin betek hen. 14 D'ar C'hresianed ha d'ar Varbared, d'ar re zesket koulz ha d'ar re zizesk em eus da veza. 15 Rak-se, e-kement ha ma 'z eo em galloud ez oun dare da brezeg an aviel, d'eoc'h c'houi ivez, Tud Roma.

16 Me, n'em eus ket mez eus an Aviel, rak eur galloud eus Doue ez eo evit silvidigez kement hini a gred, ar Yuzev da genta hag ar Gresian da c'houde. 17 Gant an Aviel end-eeun ez eo diskleriet penaos ar reizder dirak Doue a zo eus ar Feiz d'ar Feiz, hervez ma 'z eo skrivet : « An den reiz a vevo dre ar Feiz ».

18 Rak kounnar Doue en em ziskouez diouz barr an neñv, ouz direlijion ha direizder an dud (1) a vez o terc'hel ar wirionez en ereou ar pec'hed. 19 Anavezout a reont Doue, splann eo an dra-se, pa 'n deus Doue diskouezet d'ezo ar wirionez : 20 perziou diwelus Doue, e c'halloud peurbadus koulz hag e natur a Zoue a zo anavezet diwar bouez e oberou gant spered Mab-den ha gwelet en melezour ar grouadelez. Dre-se enta eo kablus an dud, 21 rak goude m'o deus anavezet Doue, n'o deus ket enoret anezañ evel Doue, nag e drugarekaet ; hogen dihencha o deus graet gant o menozioù diboeil ha beuzet eo bet en deñvalijenn o c'halonou diskiant. 22 Set

(1) An dud-se e spered Sant Paol a zo ar Jentiled, ar Varbared.

int deuet da veza pa fougeent beza tud fur : 23 troet o deus splannder an Doue divrall e skeudennou tud varvel, laboused, loened pevarzroadek pe naered. 24 En askont da se, en deus Doue o lezet da vont gant o youlou diroll, el loustoni. Ken o deus dizenoret o c'horfou, 25 goude lakaat ar gaou e-lec'h gwirionez Doue ha beza azeulet ha kehelet an traou krouet kentoc'h eget o c'hrouer, an hini a zo benniget da viken amen ! 26 En abeg da se en deus Doue o lezet da vont gant o c'hoantou mezus : deuet eo ar merc'hed en o zouez da drei an ober hervez o natur-blac'h en unan enep-natur. 27 Ha kenkoulz all, ar baotred e-lec'h ober gant eur plac'h hervez an natur, o deus orgedet an eil ouz egile ha graet paotr gant paotr loustoniou, o resev evelse en o viloni hec'h-unan ar gopr dleet d'o fazi. 28 Dre n'edont ket e chal da anavezout ervat an Aotrou Doue, en deus Doue o lezet gant o ijin diroll d'ober traou anzere (dizereat), 29 leun ma 'z int deuet da veza a bep seurt direizded, a fallagriez, a hudurniez, a bizoni, a zrougiez ; deuet int da veza erezus, muntrerien, tabuterien, touellerien, gwidreüs, flatrierien, 30 droukprezegerien, leun a gasoni ouz Doue, dismagañserien, lorc'hus, brabañserien, leun a itrik fall, disuj d'o zud, 31 diskiant, disleal, dibardon, digar, didruez. 32 Evito da c'houzout ez eo dleet ar maro d'ar re a ra an traou-se, hervez barn an Aotrou Doue, e reont anezo evelato; ha zoken e veulont ar re o gra.

2 Ha te, o den, a gav abeg er re all, n'eus forz pionout, n'eus netra a gement a c'hellfe sevel ar bec'h diwarnout ivez ; rak en eur gaout abeg er re all,

ec'h en em gondaonez da-unan, pa rez an traou a damallez. 2 Met evel a ouzomp, barnadenn an Aotrou Doue enep da gement hini a ra an traou-se a zo hervez al lealded. 3 Hag e soñj ganit, ô den a gav abeg er re all evit traou a rez da-unan, e c'helli en em ziwall diouz barn Doue ? 4 Fae a rez marteze war deñzoriou e vadelez, e habasketed, e hirc'hortozidigez ? N'ouzout ket emañ trugarez Doue ouz da zougen d'ar binijenn ? 5 Gant da galon aheurtet ha dibened, emañ o tastum war da benn eur bec'h a gounnar a-benn deiz ar vuanegez, pa vo embannet barn leal Doue, 6 a roio da bep hini hervez e oberou : 7 ar vuhez peurbadus d'ar re a zalc'h gant an oberou mat, en eur glask splannder hag enor an divarvelez ; 8 kasoni ha kounnar avat, d'ar re a zo troet da rendaeli, na blegont ket d'ar wirionez, hogen a sent ouz an direizded. 9 Glac'har hag anken da gement ene-den a ra an droug, d'ar Yuzev da genta, ha d'ar Gresian da c'houde ; 10 meuleudi, enor ha peoc'h da gement hini a ra ar mad, d'ar Yuzev da genta ha d'ar Gresian da c'houde ! 11 N'eo ket troet Doue da veza disleal gant den ; 12 ha dre-se, an nep en devo pec'het hep al Lezenn (1) a vo kondaonet hep al Lezenn ; hag an nep en devo pec'het gant al Lezenn a vo barnet diouz al Lezenn-se ; 13 rak n'eo ket ar re a anavez al Lezenn a zo reiz dirak Doue, met ar re a vir anezi a vo lakaet dibec'hed. 14 Hogen ar baganed hag a zo hep lezenn, pa zegouez d'ezo ober dre natur, an traou gourc'hemennet gant al Lezenn, kuit da gaout al Lezenn, o deus eul lezenn anezo o-unan. 15 Diskouez a reont evelse ez

(1) Eus Lezenn Moizez e komz Sant Paol, pa lavar « Al Lezenn ».

eo skrivet gourc'hemennou al Lezenn en o c'halonou. Hen diskouez a ra o c'houstiañs dre he zesteni, koulz hag o soñjou pa varnont ar re all ouz o zamall pe ouz o meuli. 16 Sed aze ar pezh a vo diskleriet ên deiz ma vo barnet gant Doue dre Jezuz Krist, hervez va Avel, oberou kuz an dud.

17 Te hag a zo anvet Yuzev, a fiz êl Lezenn, en em veul en Doue, a anavez e youl, 18 a oar anavezout petra eo ar gwella, dre ma 'z out bet kenteliet gant al Lezenn ; 19 te hag a foug e beza rener ar re zall, sklerijenn ar re a zo ên deñvalijenn, 20 doktor ar re zizesk, kelenner ar vugale, pa ac'h eus êl Lezenn patrom ar ouiziegezh hag ar wirionezh ; 21 te hag a zo o kelenn ar re all, n'en em gelennez ket danan ! Prezeg a rez na dleer ket laerez hag e laerez ; 22 lavarout a rez na dleer ket ober avoultriezh, hag e rez avoultriezh ! Kasaat a rez an idolou hag e saotrez an Templ ! 23 Foug eal a rez gant da Lezenn hag ouz he zerr e tizonorez an Aotrou Doue ! 24 Rak « mallozet e vez ano Doue e-touez an dud, en abeg d'eoc'h », gouez d'ar Skritur Sakr.

25 Talvoudus eo an amdroc'h (circumcisio) a dra sur, mar mirez al Lezenn ; met mar torrez anezi, petra bennak ma 'z out amdroc'het e teuez da veza e-giz eun den diamdroc'h. 26 Padal, mar bez heuilhet al Lezenn gant unan bennak diamdroc'h, daoust hag-heñ ne vezo ket sellet outañ evel ouz unan amdroc'het, evitañ da veza diamdroc'h ? 27 Zoken an hini diamdroc'h adalek e c'hinivelez hag a vir al Lezenn, az parno te hag a zo gant al Lezenn ha da amdroc'h, o terri al Lezenn. 28 Ar gwir Yuzev endeeun n'eo ket an hini a zo Yuzev da welout, hag ar gwir amdroc'h n'eo ket an hini garanet er c'horf ;

29 ar gwir Yuzev eo an hini a zo Yuzev en e zoundouna, hag ar gwir amdroc'h eo hini ar galon, hervez ar spered ha nann hervez al lizerenn : Ar Yuzev-se a vo roet meuleudi d'ezan nann gant an dud, met gant Doue.

3 Petra eo neuze dreistelez ar Yuzevien ? Petra eo talvoudegezh an amdroc'h ? 2 Bras eo e pep doare ; ha dreist pep tra dre ma 'z eo bet fiziet enno komzou Doue. 3 Ma 'z eus en em gavet en o zouez eun toullad tud diskredik, daoust hag-heñ e vezo diskaret fealded Doue gant o diskredoni ? 4 Nann, sur ! Rak « Gwirion eo Doue, met gaouiat pep den », evel ma 'z eo skrivet : « Ha gwirion e vezi kavet êz komzou hag e vezi trec'h pa varni ». 5 Ma teu lealded Doue da bara muioc'h gant hon displealded-ni, petra ' livirimp ? Daoust hag-heñ n'eo ket displeal Doue (komz a ran e-giz an dud) ma taol warnomp e gounnar ? 6 Nann sur ! Rak penaos ahendall e c'hellfe beza barnet ar bed ? 7 Evelato (a lavaro an dud) mar deu gwirionezh Doue da skedi muioc'h evit e c'hloar diwar va displealded-me, perak e vefen c'hoaz barnet evel pec'her ? 8 Ha perak ne rafen ket an droug evit ma teuo mad dioutañ ? (Teodou fall a damall an dra-se d'imp, ha tud a lavar e prezegomp se. Ar re-se avat a vo kastizet evel ma 'z eo dleet !).

9 Ha petra enta ? Daoust hag ez omp-ni, Yuzevien, dreist d'ar re all ? N'omp ket a grenn. Rak evel emaoomp o paouez hen diskouez, emañ an holl dud, ar Yuzevien hag ar Jentiled, dindan ar pec'hed. 10 Evel ma 'z eo skrivet : « N'eus den reiz ebet, n'eus ket unan ; 11 n'eus den fur ebet, hini ebet o klask

Doue ; 12 diheñchet ez int holl ; troet int holl da fall ; n'eus ket unan oc'h ober ar mad, nann, gour ebet ! ». 13 « Eur bez digor eo o c'horzailhenn ; liva a reont gevier gant o zeodou ! » « Kontamm naer-aspig a zo dindan o muzellou ». 14 « Leun eo o genou a valloz hag a c'houervoni ». 15 « Skañv eo o zreid da skuilh gwad. 16 An dismantr hag ar gernez a zeu ganto dindan o zreid. 17 N'anavezont ket hent ar peoc'h ». 18 « N'int ket gwall-chalet gant donjañs Doue ».

19 Hag evel ma ouzomp, kement a vez lavaret gant al Lezenn, a vez lavaret d'ar re a zo dindan al Lezenn, evit ma vo stouvet o genou d'an holl, ma vo kement den laketaet kablus dindan taol barn Doue. 20 Rak den ebet ne vo lakaet dibec'h dirak Doue oc'h ober gant al Lezenn, rak dre al Lezenn eo hon eus hepken anaoudegez ar pec'hed.

21 Bremañ avat, ez eo diskuliet d'imp eur reizder a-berz Doue, a zo hep al Lezenn, a ro testi d'ezañ al Lezenn hag an Diouganerien ; 22 reizder a zeu digant Doue dre ar feiz e Jezuz Krist da gement hini ha war gement hini a gred. N'eus diforc'h ebet etre an dud, 23 peogwir o deus pec'het holl ha peogwir ez int holl dibourvez eus gloar Doue, 24 ha peogwir e vezont holl santelaet evit netra, gant e c'hras, dre an dasprenidigez a zo er C'hris Jezuz. 25 Doue an Tad en deus diazezet ar C'hris da veza aberz a beoc'h gant e wad, evit ar re a gred : rak diskouezet en deus e lealded o veza lezet digastiz ar pec'hedou tremenet, 26 en amzer e basianted ; ha diskouezet a ra e lealded en amzer-mañ evit ma vo gouvezet ez eo

dibec'h e-unan hag e laka dibec'h kement hini a gred e Jezuz Krist (1).

27 Pelec'h emañ eta ho fougeerez ? Taolet eo bet kuit ! Gant petore lezenn omp salvet ? Gant lezenn an oberou ? Naren, gant lezenn ar Feiz. 28 Hep mar ebet e vez lakaet dibec'h an dud dre ar feiz hep oberou al Lezenn. 29 Doue ha beza eo Doue ar Yuzevien hepken ? Daoust ha n'eo ket ivez Doue ar Jentiled ? Eo sur ! Beza eo ivez Doue ar Baganed, 30 rak n'eus nemet eun Doue hepken a laka dibec'h dre ar feiz ar re amdroc'het koulz hag ar re ziamdroc'h.

31 Ha diskar a reomp-ni al Lezenn gant ar Feiz ? Nann, pell ac'hano ! He startaat an hini a reomp kentoc'h.

4 Met petore mad a lavarimp beza deuet gant traou ar gwad da Abraham hon tad ? 2 Rak mar d'eo bet sellet ouz Abraham evel ouz eun den reiz, en abeg d'e oberou, e c'hellje moarvat fougeal ; met arabat d'ezañ hen ober dirak Doue ! 3 Rak petra a lavar ar Skritur Sakr : « Kredi a reas Abraham en Doue hag e feiz a voe merket d'ezañ da reizder ». 4 Hogen d'eur micherour eo ar gopr eun dra dleet, ha nann eur c'hras, n'eo ket gwir ? 5 An hini avat na ra netra nemet kredi en hini a laka disaotr ar pec'her, e verker d'ezañ e feiz da reizder. 6 Evelse eo e tiskler David evurusted an den lakaet dibec'h gant Doue, hep oberou : 7 « Evurus, emezañ, ar re a zo bet pardonet d'ezo o gwall-oberou, ha mouchet o fec'he-

(1) Diaes eo gouzout peseurt ster a zo gant ar frazenn diweza-se, dreist-holl gant eil lodenn ar gwerzad 25.

dou ! 8 Evurus an hini na vo ket tamallet e bec'hed d'ezañ gant Doue ! »

9 Seurt evurusted, ha bez' ez eo evit ar re amdroc'het hepken, pe evit ar re diamdroc'h ivez ? Rak lavarout a reomp e voe e Feiz a voe merket da reizder da Abraham. 10 Met pe da amzer e voe merket d'ezañ ? Goude ma oa bet irodroc'het pe araok ? N'eo ket goude, met endra ma edo c'hoaz diamdroc'h. 11 A-c'houde e voe roet d'ezañ merk an amdroc'h evel eun arouez eus ar reizder en doa bet gant e feiz, endra m'edo c'hoaz diamdroc'h, — evit beza tad d'an holl dud diamdroc'h o deus ar feiz ma vefe merket ar feiz d'ezo da reizder, 12 hag evit beza tad ivez d'ar re amdroc'het, da lavarout eo, d'ar re a zo bet amdroc'het hag a gemer war eun dro skouer diwar ar feiz en deus bet hon Tad Abraham p'edo c'hoaz diamdroc'h.

13 Rak n'eo ket gant al Lezenn eo bet graet da Abraham ha d'e lignez ar bromesa da gaout ar bed da hêrez ; gant ar reizder a zeu eus ar feiz an hini eo. 14 E gwirionez, mar d'eo ar re o deus al lezenn a zo an hêred, ar feiz n'eo mat da vann ebet ha diskar a reer ar bromesa. 15 Met gant al lezenn e teu buanegez Doue, rak lec'h n'eus ket a lezenn n'eus torridigez lezenn ebet ! 16 Dont a reomp eta da veza hêred dre ar feiz evit diskouez ez eo dre c'hras, hag evit ma teuo da wir ar bromesa graet da holl vugale Abraham, ar re a zo dindan al Lezenn koulz hag ar re a gemer skouer diwar feiz Abraham, hon Tad d'imp-ni holl, 17 evel ma 'z eo skrivet : « Da lakaet em eus da veza tad da boblou e-leiz ».

Hon Tad eo Abraham dirak an Hini a voe kredet gantañ, me ' lavar dirak Doue, an hini a ro buhez

d'ar re varo hag a c'halv an traou n'emaint ket evel pa vijent ! 18 Oc'h esperout a-enep da bep goanag e kredas Abraham hag e teuas evelse da veza tad da boblou e-leiz, hervez ma oa bet lavaret d'ezañ : « Setu penaos e vezo da ouenn ». 19 N'eas ket e feiz war semplaat diwar soñjal e oa arru peuzvaro e gorf (p' edo tost da gant vloaz) nag e oa aet da hesk kof Sara. 20 Ouz promesaou Doue ne chomas ket da varc'hata na da arvari ; met kreñvaet gant e feiz e roas enor da Zoue, 21 o kredi start ez oa gouest Doue da seveni kement a bromete : 22 en askont da se e voe merket e feiz d'ezañ da reizder.

23 Hogen n'eo ket evitañ hepken ez eo bet skrivet, e voe merket se da reizder d'ezañ ; 24 evidomp-ni ivez ez eo bet skrivet ; rak d'imp-ni ivez e vo merket da reizder ar feiz hon eus ên hini en deus adsavet a-douez ar re varo Jezuz hon Aotrou, 25 a zo bet roet d'ar maro evit hor pec'hedou hag a zo adsavet a varo da veo evit hor santelidigez.

5 O veza bet eta lakaet dibec'h miromp ar peoc'h gant Doue an Tad, dre Jezuz Krist hon aotrou 2 en deus roet d'imp dor-zigor êr c'hras-se a chomomp start enni, hag tu d'en em laouenaat war c'hed eus klod Doue. 3 Ouspenn-se e c'hellomp c'hoaz en em veuli en hon ankeniou zoken, rak evel ma ouzomp, e sav pasianted diwar anken, 4 vertuz amprouet diwar basianted, ha goanag diwar vertuz amprouet. 5 Hogen n'eo ket touell hor goanag, dre ma 'z eo bet skuilhet karantez Doue en hor c'halon gant ar Spered Santel a zo bet roet d'imp. 6 Rak p'edomp c'hoaz dinerz e varvas ar C'hrist evidomp ar bec'he-

rien, d'ar c'houlz divizet. 7 Diaes a dra sur, eo kaout unan bennak dare da vervel evit eun den dibec'h ; evelato evit eun den mat marteze e kredfe unan bennak rei e vuhez. 8 Doue avat en deus diskouezet d'omp e garantez en hor c'heñver, rak p' edomp c'hoaz pec'herien ez eo marvet ar C'hrist evidomp. 9 Kent a se enta, bremañ pa 'z omp dibec'h, a drugarez da wad ar C'hrist, e vimp diwallet diouz kounnar Doue. 10 Rak, mar d-omp bet adunvanet gant Doue an Tad dre varo e Vab, ha ni enebourien d'ezañ, kent a se breman pa 'z omp adunvanet gantañ e vezimp salvet dre vuhez ar C'hrist. 11 Kaeroc'h zo ! e c'hellomp fougeal en Doue dre Jezuz Krist hon Aotrou m'hon eus bet drezañ ar peoc'h !

12 Neuze enta, evel m'eo deuet ar pec'hed êr bed dre eun den hepken, ha gant ar pec'hed ar maro, evelse ivez ez eo tremenet ar maro ên holl dud dre m'o deus holl pec'het. 13 Araok al Lezenn evit gwir, edo ar pec'hed êr bed ; padal ne veze ket tamallet ar pec'hed pa ne oa lezenn ebet. 14 Nehoaz, renet en deus ar maro adal Abraham betek Moizez, zoken war ar re n'o doa ket torret al Lezenn e-giz Adam (heñ ar patrom eus an hini a dlee dont). 15 Gant an donezon avat ne c'hoarvez ket evel ha gant ar pec'hed, rak mar d-eo bet pec'hed eun den hepken penn-abeg da varo tud e-leiz, kent a se e vez skuilhet puilh ha founnus war dud e-leiz, gras Doue hag e zonezon, a drugarez d'eun den hepken Jezuz Krist. 16 Ha ne c'hoarvez ket gant an donezon evel gant ar reuziad en deus heuliet pec'hed eun den hepken, rak ar varnadenn a zo bet kondaonidigez evit eur pec'hed hepken, ar c'hras avat a zo distaol pec'hedou e-leiz da rei santelez. 17 Ha mar d-eo deuet ar

maro da ren dre bec'hed unan hepken, kent a se e reno e-kreiz ar vuhez dre unan hepken Jezuz Krist, ar re a zegemer puilhentez ar c'hras hag an donezon a reizder. 18 Dre se enta mar d-eo bet eur pec'hed hepken penn-kaoz da gondaonidigez an holl dud, e teuo d'an holl dre reizded unan hepken, ar reizded a vuhez. 19 Rak evel ma 'z eo bet lakaet dindan ar pec'hed tud e-leiz dre zisentidigez unan hepken, evelse e vo lakaet dibec'h tud e-leiz dre sentidigez unan hepken. 20 Deuet eo al Lezenn evit lakaat ar pec'hedou da baotaat, met 'lec'h eo bet stank ar pec'hedou ez eo bet stankoc'h c'hoaz ar c'hras ; 21 ha dre se, e-giz m'en deus renet ar pec'hed o rei ar maro, e reno ar c'hras ivez êr reizder da rei ar vuhez hollbadus, dre Jezuz Krist hon Aotrou.

6 Petra lavaromp neuze ? Ha chom a raimp êr pec'hed evit ma founnaio ar c'hras ? 2 Doue ra viro ! Ni hag a zo maro d'ar pec'hed penaos e c'hellimp beva c'hoaz êr pec'hed ? 3 N'ouzoc'h ket penaos ni holl hag a zo bet badezet e Jezuz Krist, a zo bet badezet en e varo ? 4 Dre ar vadeziant ez omp bet kensebeliet gantañ en e varo, hag evel m'eo bet adsavet ar C'hrist eus a-douez ar re varo dre c'halloud splann e Dad, evelse ivez eo bet roet d'imp bale en eur vuhez nevez. 5 Rak mar d-omp eun hevellep plantenn gantañ, deuet da veza heñvel outañ en e varo, e vezimp ivez heñvel outañ en e adsavidigez ; 6 soñjomp enta ez eo bet hon natur goz kroazstaget war eun dro gantañ evit ma vo lakaet d'ar maro hor c'horf a bec'hed ha na vimp ken mui sklaved d'ar pec'hed ; 7 rak an hini a zo maro a zo dieub (distro-

bet) diouz ar pec'hed. 8 Neuze mar l-omp bet kenvarvet gant ar C'hrist, e kredomp e kenvevimp gantañ ; 9 rak, hen gouzout a reomp, ar C'hrist dasorc'het ne varvo mui hag an Ankou ne c'hello mui netra warnañ. 10 Rak o vervel ez eo marvet eur wech hepken evit ar pec'hed ; met o veza beo emañ o veva evit Doue. 11 Evelse, ivez, c'houi, kredit ez oc'h maro d'ar pec'hed met e vevit evit Doue en Jezuz Krist hon Aotrou.

12 Na lezit ket ar pec'hed da ren war ho korfou marvel, evit senti ouz o c'hoantegeziou ; 13 na roit ket hoc'h izili d'ar pec'hed evit ober ganto binviou a fallagriez ; met en em roit da Zoue, evel tud varo deuet en dro d'ar vuhez, ha roit d'ezañ hoc'h izili evel binviou a reizder. 14 Neuze ar pec'hed n'en devo ken a c'halloud warnoc'h ; n'emaoc'h ken dindañ al Lezenn met dindan ar C'hras. 15 Petra neuze ? Ha pec'hi a raimp dre n'emaomp ken dindan al Lezenn, met dindan ar C'hras ? 16 Doue ra viro. Hen gouzout a rit, emichañs, mar en em lakit da sklavour dindan unan bennak e vezit sklavour an hini a sentit outañ, pe sklavour dindan ar pec'hed a ro ar maro, pe servijer d'ar sentidigez a ro ar reizded ! 17 Doue da vezo meulet avat, rak goude beza bet sklavourien ar pec'hed, hoc'h eus sentet a wir galon ouz ar reolenn a Feiz a zo bet kelennet d'eoc'h ! 18 Bet oc'h distrobet diouz ar pec'hed ha deuet oc'h da servijerien ar reizder. — 19 Komz a ran d'eoc'h e-giz an dud abalamour da sempladurez ho natur-gig — evel m'hoc'h eus lezet hoc'h izili da servijout d'an hudurniez ha d'ar fallentez evit gounit an direizder, lakit bremañ hoc'h izili da servijout d'ar reizder evit gounit ar santelez. 20 Rak tra ma oac'h

sklavourien ar pec'hed, e oac'h digabestr e-keñver ar reizder. 21 Peseurt frouez hoc'h eus tennet eus traou a ra mez bremañ d'eoc'h ? Ne zeu war o lerc'h evit gwir, nemet ar maro. 22 Bremañ avat, distrob diouz ar pec'hed ha deuet da veza servijerien Doue, e tougit frouez a santelez hag emaoe'h war hent ar vuhez hollbadus. 23 Gopf ar pec'hed eo ar maro, met donezon Doue a zo ar vuhez peurbadus en Jezuz Krist hon Aotrou.

7

Daoust ha n'ouzoc'h ket, breudeur, (komz a ran ouz tud hag a anavez al Lezenn) emañ an den dindan galloud eul lezenn, keit hag emañ en buhez ? 2 Gant se, eur vaouez dimezet a chom stag ouz he den, hervez al lezenn, keit hag emañ he fried en buhez ; met mar deu hec'h ozac'h da vervel, ez eo dizereet diouz lezenn he fried. 3 Evelse enta mar deu, e-pad ma vev he den da zimezi gant gwaz all, e vezo graet eun avoultrez anezi ; met mar deu hec'h ozac'h da vervel, e vezo diliammet diouz lezenn he fried ha ne vo ket avoultrez mar dimez gant eun den all. 4 Evelse c'houi ivez, va breudeur, a zo maro da lezenn Voizez, dre gorf ar C'hrist, evit beza d'eun all, d'an hini a zo adsavet eus a-douez ar re varo, evit ma tougimp frouez da Zoue. 5 Rak p' edomp c'hoaz ér c'hig, ar c'hoantegeziou mammenn ar pec'hedou, atizet gant al lezenn, a laboure en hon izili hag a lakae anezo da zougen frouez a varo. 6 Breman avat ez omp distrob diouz al Lezenn hag ez omp maro d'al Lezenn hon dalc'he dindan he beli, da servijout Doue hervez eur spered nevez, ha nann hervez eun destenn digoulzet... 7 Petra a lava-

romp neuze ? Ez eo pec'hed al Lezenn ? Doue ra viro. Padal, n'em eus anavezet ar pec'hed nemet dre al Lezenn ; rak n'em bije ket gouvezet petra eo ar c'hoantou fall mar n'he dije ket lavaret al Lezenn : « Ne zrouk-c'hoantai ket ». 8 E ser ar gourc'hemen-
nenn avat, en deus ar pec'hed lakaet da sevel ennoun a bep seurt gwall-youlou, Rak anez al Lezenn ez eo maro ar pec'hed (1). 9 Beo oan gwechall pa oan hep lezenn ; met pa 'z eo deuet ar gourc'hemen-
nenn, en deus ar pec'hed kemeret buhez adarre, 10 ha mervel am eus graet. Hag ar gourc'hemen-
nenn a dlee rei d'in ar vuhez, a c'hoarvezas gantañ rei d'in ar maro. 11 Rak ar pec'hed, o kemer tro diwar ar gourc'hemen-
nenn en deus va zouellet ha va lazet gantañ.

12 Santel eo al Lezenn hag ar gourc'hemen-
nenn a zo Santel, reiz ha mat. 13 Hag eun dra vat a zo bet eta kiriek d'am maro ? E giz ebet. Met ar pec'hed evit diskouez ez eo pec'hed, en deus roet d'in ar maro gant eun dra vat, en doare ma teuje ar pec'hed da veza gant ar gourc'hemen-
nenn, gwall-bec'her.

14 Gouzout a reomp ez eo eul lezenn eun dra a spered, me avat a zo troet gant traou ar c'hig, gwerzet d'ar pec'hed. 15 Ne ouzon ket petra ' ran ; ne ran ket ar pezh a fell d'in hag ober a ran pezh a gasaan. 16 Met mar gran ar pezh na fell ket d'in ober, ec'h anzavan evelse ez eo mat al lezenn. 17 Neuze enta n'eo ket me an hini a ra se, met ar pec'hed a chom em c'hreiz. 18 Gouzout a ran n'emañ ket ar mad o chom em c'hreiz, da lavarout eo em c'horf ; rak c'hoant am eus d'ober ar mad, met ne zeuan ket a-benn d'hen ober. 19 Ne ran ket ar mad a c'hoan-

(1) Hep anaoudegez al lezenn, n'eus torridigez ebet d'al lezenn.

taañ, hag e ran an droug n'houlan ket ober. 20 Hogen mar gran ar pezh na fell ket d'in, n'eo ket me an hini a ra se, met ar pec'hed a zo ennoun. 21 Ennoun e kavan neuze al lezenn-mañ : « Pa vennan ober ar mad e vez an droug stag ouziñ ». 22 E gwirionez kaout a ran plijadur e lezenn Doue gant an den a-ziabarz, 23 met gwelout a ran em izili eul lezenn all hag a stourm ouz lezenn va spered hag am laka sklavour dindan al lezenn a bec'hed a zo em izili. 24 Reuzeudik ma 'z oun ! Piou am disammo diouz ar c'horf-mañ a varo ? 25 Mil bennoz da Zoue an Tad dre Jezuz Krist hon Aotrou.

Neuze enta dre ar spered emañ dindan lezenn Doue, ha dre ar c'hig dindan lezenn ar pec'hed.

8

Bremañ avat n'eus ket a gondaonidigez evit ar re a zo en Jezuz Krist hag a vale nann hervez ar c'hig, met hervez ar spered. 2 Rak al lezenn speredel a vuhez a zo en Jezuz Krist, he deus va dishualet diouz lezenn ar pec'hed hag ar maro. 3 Ar pezh n'helle ket beza graet gant Lezenn Moizez, o veza ma oa bet lakaet dic'halloud gant ar c'hig, a zo bet graet gant Doue an Tad o veza kaset e Vab-heñ en eur c'horf heñvel ouz hini ar pec'hed, ha kondaonet ar pec'hed en e gorf, 4 evit ma vefe kaset da benn gourc'hemen-
nou al lezenn ganimp-ni hag a gerz n'eo ken hervez ar c'horf met hervez ar spered. 5 Rak ar re a vev hervez ar c'hig a laka o c'harantez gant traou ar c'hig ; ar re a vev hervez ar spered avat, a venn traou ar spered. 6 Mennad ar c'hig eo ar maro. Mennad ar spered a zo buhez ha peoc'h. 7 Rak men-
nad ar c'hig a zo enep da Zoue ; n'houl ket plega da

lezenn Doue, ha n'hall ket ivez. 8 Ar re a zo troet gant ar c'hig, n'hellont ket plijout da Zoue. 9 C'houi avat, n'emaoc'h ket o veva diouz ar c'hig met diouz ar spered mar d-emañ Spered Doue o chom ennoc'h. Rak ma 'z eus unan bennak ha n'emañ ket gantañ Spered ar C'hrist, hennez n'eo ket d'ar C'hrist. 10 Met mar d-emañ ar C'hrist ennoc'h, eo maro ho korf d'ar pec'hed, ha beo eo ho spered e-keñver ar reizder. 11 Mar d-emañ ennoc'h Spered an Hini en deus adsavet Jezuz eus a-douez ar re varo, an Hini en deus adsavet ar C'hrist, advevo ivez ho korfou marvel, abalamour d'ar Spered a zo o chom ennoc'h. 12 Neuze enta, va breudeur, n'omp ket dleourien d'ar c'hig evit beva hervez ar c'hig. 13 Mar bevit hervez ar c'hig e varvot ; met mar lazit ennoc'h oberou ar c'hig dre ar Spered, e vevot ! 14 Rak kement hini a zo lusket gant Spered Doue a zo bugel da Zoue.

15 N'eo ket eur spered a sklavelez hoc'h eus resevet evit beza adarre dindan aon, met ar Spered hon laka da advibien da Zoue an Tad hag a ra d'eomp youc'hal : « Abba, Tad ! » 16 Ar Spered e-unan a ro testi d'hor spered-ni ez omp bugale da Zoue. 17 Met mar d-omp bugale ez omp ivez hêred, hêred da Zoue, kenhêred gant ar C'hrist, gant ma c'houzanvimp koulskoude ar boan eveltañ, ma vezimp kenenoret war eun dro gantañ. 18 Rak me gav d'in, n'hall ket poaniou ar vuhez-mañ beza lakaet e skoaz gant ar c'hloar da zont a vezo diskouezet ennomp.

19 En askont da se emañ an holl grouadelez o c'hortoz gant hiraez ma vo diskouezet splannder bugale Doue (20 rak lakaet eo bet an holl grouadelez da suja d'ar sotoni, nann dre he fleg hec'h-unan, met dre youl an hini en deus he lakaet êr stad-se), gant ar

fiziañs 21 da veza hi ivez, disammet diouz servij ar vreinadurez, da gaout perz e frankiz skedus bugale Doue. 22 Gouzout a reomp emañ ar grouadelez a-bez o hirvoudi hag o c'houzañv betek bremañ poaniou ar gwentrou.

23 Ha n'eo ket ar grouadelez hepken, met ni ivez hag hon eus bet frouez kenta ar Spered, a zo o huanadi ennomp hon-unan, war c'hed eus an advaberez, eus an dasprenadur evit hor c'horfou. 24 Rak en esper ez omp bet salvet. Rak pa weler ar pez a esperer n'eus ken a c'hoanag, penaos esperout ar pez a weler ? 25 Hogen, mar esperomp ar pez na welomp ket, emamp ouz hen gortoz gant pasianted.

26 Ouspenn-se c'hoaz, emañ ar Spered ivez ouz hon harpa en hor sempladurez : ne ouzomp ket petra hon eus da c'houlenn evit pedi vel ma 'z eo dleet ; met ar Spered a zeu da erbedi evidomp gant huanadou dizanevellus ; 27 hag an den a anavez ar c'halonou a oar petra eo mennadou ar Spered ; gouzout a ra emañ o pedi hervez ma plij da Zoue, evit mad ar Sent.

28 Gouzout a reomp ivez e tro da vad pep tra gant ar re a gar Doue, gant ar re a zo galvet hervez e vennad. 29 Rak ar re en deus raganavezet, en deus o rakverket da veza heñvel-stumm ouz skeudenn e Vab, evit ma vo hemañ ar mab-hena e-touez breudeur e-leiz. 30 Ar re en deus rakverket, en deus o galvet ; hag ar re en deus galvet, en deus o santelaet ; hag ar re en deus santelaet, en deus roet ar c'hloar d'ezo.

31 Peta lavarimp-ni gant se ? Mar d-emañ Doue a du ganeomp, piou a veza c'hoaz en hon eneb ? 32 Rak an Hini n'en deus ket bet damant d'e Vab

hag en deus e roet zoken da veza lazeta evidomp, penaos ne rofe ket d'imp pep tra, war eun dro gant e Vab ? 33 Piou a c'hello tamall ar re dibabet gant Doue an Tad ? Heñ ouz o santelaat, 34 piou o c'hondaono ? N'eo ket ar C'hrist a dra sur, heñ hag a zo bet marvet, ha gwelloc'h c'hoaz dasorc'het hag a zo en tu dehou da Zoue oc'h erbedi evidomp ? 35 Piou hon disranno diouz karantez ar C'hrist : ar glac'har, an anken, an heskinerez, an naon, an noazder, ar riskl, pe ar c'hleze ? 36 Evel ma 'z eo skrivet : « En abeg d'eoc'h e vezomp bemdeiz lakaet d'ar maro, ha sellet e vezomp evel deñved mat da vout lazeta ». 37 En holl draou-se avat, ez omp trec'hourien, hag ouspenn trec'hourien, gant an Hini hor c'har. 38 Rak me zo sur, nag ar vuhez, nag ar maro nag an Aelez, nag ar prinselezou, nag ar galloudeziou nag an traou a-vremañ, nag an traou da-zont, nag an uhelder, nag an dounder, na krouadur all ebet, n'hellint hon dispartia diouz karantez Doue an Tad, en Jezuz Krist hon Aotrou.

9 Ar wirionez a lavaran er C'hrist, ne lavaran gaou ebet ha va c'houstiañs a ro d'in testeni dre ar Spered Santel, 2 em eus eur vras a dristidigez hag ez eo gwasket va c'halon hep paouez. 3 Me 'garfe beza milliget pell diouz ar C'hrist, evit mad va breudeur, va c'herenfierez hervez ar gwad, 4 an dud a Israel, d'ezo an advaberez, ar splannder, an emgleviou-sakr, al Lezenn, al lidou-sakr, ar promesaou, 5 d'ezo an Uheldadou, ha diouto hervez ar gwad, ar C'hrist, an hini a zo a-us d'an holl draou, Doue benniget da viken, Amen ! 6 N'eo ket e ve torret promesa Doue !

Rak n'eo ket kement hini a zo eus Israel a vefe ar gwir Israel. 7 Ha n'eo ket dre ma 'z int eus gwad Abraham e vefent holl bugale d'ezañ : « En Isaag, eme Doue, e vezo d'it eul lignez a zougo da ano ». 8 Da lavarout eo : n'eo ket ar vugale hervez ar gwad a zo bugale Abraham dirak Doue, met bugale an diougan eo ar re a zo sellet evel ar gwir vugale. 9 Ha setu amañ komzou an diougan : « Da vloaz, d'ar c'houlz-mañ, e teuin en dro ha Sara he devo eur mab ». 10 En tu hont da Sara e c'hoarvezas kement all gant Rebeka, pa grouas en he c'horf, daou vugel, diwar an hevelep den Isaag hon Tad : 11 araok na vijent bet ganet zoken, kent d'ezo beza graet na droug na mad, — evit ma vefe diazezet divrall e tibab Doue 12 neket en abeg d'an oberou, met diwar e youl hag hervez e c'halv, — e voe lavaret da Rebeka : « Lakaet e vezo an hini hena dindan veli an hini yaouanka ». 13 Hag evel ma lavar ar Skritur Sakr : « Karet em eus Jakob, ha kasaet em eus Ezaou ».

14 Petra lavarimp neuze ? Ez eus displealded en Doue ? Biken ! 15 Rak lavaret en deus da Voizez : « Me 'raio trugarez d'an hini e rin trugarez d'ezañ ; truez am bo ouz an hini am bezo truez outañ ! » 16 Ne zeu ket enta an dibab eus youl mab-den, nag eus e intrudu, met eus Doue a ra trugarez : « 17 Da lakaet em eus da sevel, eme Doue d'ar Faraon er Skritur, evit diskouez va galloud ennout, hag evit ma vo meulet va ano war an douar a-bez ! » 18 Ober a ra trugarez da hemañ hervez ma venn ober, ha lakaat a ra egile da galedi hervez ma venn.

19 Marteze e lavari d'in : « Perak e teu c'hoaz Doue da glemm ? Piou a c'hell enebi outañ ? »

20 Nemet piou ez out te, ô Den !, evit tabutal gant an Aotrou Doue ? Daoust hag e lavaro ar pod d'an hini en deus e stummet : « Perak ac'h eus va graet e-giz-se ? » 21 Hag-heñ n'hell ket ar poder mar plij gantañ, ober gant an hevelep tolzennad pri eul lestr evit an implij enorus, pe unan all evit eun implij mezus ? 22 Petra da lavarout mar fell da Zoue diskouez e gounnar, ha lakaat e c'halloud da bara, goude c'houzañv gant habaskter bras, al listri a gounnar aozet evit mont da goll ; 23 ha ma fell d'ezañ ivez rei da anaout teñzoriou e c'hloar e-keñver al listri a drugarez fardet gantañ evit an enor, 24 en hor c'heñver-ni a zo bet galvet gantañ eus a-douez ar Yuzevien kouls hag eus a-douez ar Jentiled ? 25 Evelhen e komz Osea : « Ar bobl na oa ket va hini, a anvin va fobl, hag an hini na oa ket va muia karet, a rin diouti va muia karet ! 26 Neuze, dres el lec'h ma oa bet lavaret d'ezo : n'oc'h ket va fobl, eno e vezint anvet mibien an Doue beo ! » 27 Hag Isaia a youc'h kement-mañ a-zivout Israel : « Na pa vefe bugale Doue stank evel traez ar mor, eun diler-c'hiad dister diouto hepken a vo salvet. 28 Klok ha buan e kaso Doue da benn e oberenn war an douar a-bez ». 29 Hag evel ma oa bet diouganet gant Isaia : « Mar n'en dije lezet Doue an hadenn diwarnomp, e oamp heñvel ouz Sodoma ha re-bar da C'homora. »

30 Petra a vennan da lavarout ? Kement-mañ : ar Baganed ha ne oant ket o klask ar reizder, o deus bet kavet ar reizder, an hini a zeu dre ar Feiz. 31 Israel avat, hag a oa a klask eul lezenn a reizder n'eo ket deuet a-benn d'he c'havout. 32 Perak ? Dre n'o deus ket he c'hasket dre ar Feiz, met dre an oberou. Aet int a-benn d'ar maen-skoilh, 33 evel ma

'z eo skrivet : « E Sion ez an da lakaat eur maen-skoilh hag eur roc'h a wall-lamm, nemet piou ben-nak a gredo ennañ ne vezo ket mezekaet ».

10 Va breudeur, c'hoant va c'halon ha va fedenn da Zoue eo ma vezint salvet. 2 Rak hen testenia a ran evito, bez' o deus gred (aked) evit Doue, met hep gwir sklerijenn. 3 O veza n'anavezent ket ar reizder a zeu digant Doue ha ma klaskent gounit o reizder drezo o-unan, n'o deus ket pleget d'ar reizder eus Doue. 4 Pal al Lezenn evit gwir a zo ar C'hrist, evit santelidigez kement hini a gred. 5 Setu amañ komzou Moizez diwar benn ar reizder a zeu eus al Lezenn : « An hini a raio an traou-se, a vevo drezo ». 6 Ar reizder a zeu dre ar Feiz avat, a gomz evelhen : « Na lavar ket êz kalon, piou a bigno d'an neñv ? » Setu merket diskenn ar C'hrist ac'hano. 7 Ha c'hoaz e lavar : « Piou a ziskenno en islonk ? » Ha setu merket adsavidigez ar C'hrist. 8 Met petra lavar c'hoaz ar Skritur Sakr : « Tost emañ da gomz ouzit, êz kalon, êz kenou » ; hennez eo komz ar feiz a brezegomp. 9 Rak mar anzavez a c'henou ez eo Jezuz eo hon Aotrou, ha mar kredez a galon en deus Doue an Tad e adsavet, e vezi salvet. 10 Rak gant ar galon e kreder da gaout ar silvidigez. 11 Hag evel ma lavar ar Skritur-Sakr : « An nep a gredo ennañ ne vezo ket mezekaet ! » 12 N'eus kemm (disparti) ebet etre ar Yuzevien hag ar C'hresianed : n'o deus holl nemet eur mestr a ro gant brokusted d'ar re a bed anezañ : 13 « Rak an nep a bedo ano an Aotrou a vezo salvet ! » 14 Met penaos e pedint an hini na gredont ket c'hoaz ennañ ? Penaos e kredint ên hini

n'o deus ket klevet ano anezañ ? Penaos e klevint mar ne vez den o prezeg d'ezo ? 15 Ha penaos e vo prezeget d'ezo mar ne vez degaset den ? Evel ma 'z eo skrivet : « Na pegen kaer eo treid ar re a embann ar c'helou mat ! » 16 N'o deus ket holl pleget d'an Aviel e-giz ma lavar Isaia : « Piou en deus kredet en hor c'helenn ? » 17 Diwar kelennadur e teu ar Feiz, hag ar c'helennadur a zo gant komzou ar C'hrist.

18 Met goulenn a ran : « Daoust ha n'o deus ket klevet ? » E gwirionez : « Klevet eo bet o mouez (1) dre ar bed holl hag aet eo o c'homzou betek penn pella ar bed. » 19 C'hoaz e c'houlennan : « Ha bet en deus Israël anaoudegez a gement-se ? » Araok hini all ebet e lavar Moïsez : « Gwarizi a lakain da sevel ennoc'h ouz tud ha n'int ket poblou, hag ho lakaat a rin da daeri ouz broadou diskiant. » 20 Isaia a gred lavarout : « Kavet oun bet gant ar re n'am c'hlaskent ket, en em ziskouezet em eus d'ar re n'am goulennent ket ! » 21 Met diwar benn Israel e teu an dra-mañ gantañ : « Astennet em eus va daouarn e-pad an deiz, war du eur bobl diskredik ha disuj. »

11 Goulenn a ran eta : « Ha bez' en deus Doue argaset e bobl ? » Tamm ebet, rak Israelad ez oun va-unan, eus gouenn Abraham, eus meuriad Benjamin. 2 N'en deus ket Doue argaset e bobl, an hini en deus raganavet. Daoust ha n'ouzoc'h ket petra lavar ar Skritur-Sakr diwar benn Elias ? E pe zoare e klemm da Zoue diwar benn Israel : 3 « Aotrou, lazet o deus

(1) Mouez ar brezegerien.

ho tiouganerien ha diskaret hoc'h aoteriou ; me zo chomet va-unan-penn hag emaint ouz va c'hask evit va laza. » 4 Met petra respont Doue d'ezañ : « Miret em eus evidoun seiz mil den ha n'o deus ket pleget o glin dirak Baal ». 5 Evelse ivez en amzer-mañ, e chom eur rummad miret hervez ar mennad a c'hras. 6 Met mar d-eo dre c'hras, n'eo ket en abeg d'an oberou neuze ; ahendall, ar c'hras ne vefe ket mui ar c'hras. 7 Ha petra 'ta ? Ar pezh edo Israel o klask, n'eo ket bet tizet gantañ c'hoaz, nemet gant ar re zibabet eo bet kavet ; ar re all avat a zo bet dallet o c'halonou 8 hervez ar pezh a zo skrivet : « Doue en deus batet o spered ha roet d'ezo daoulagad na welint ket, dioueskouarn na glevint ket, betek an devez-mañ. » 9 Ha gouez da Zavid : « Ra vo o zaol-debri evito evel eun dagell, eul lindag, eur skoilh hag eur c'hastiz. 10 Ra vo teñvalaet o daoulagad na welint mui ; laka o c'hein daoubleget da viken. » 11 Goulenn a ran eta : « Ha puket o deus evit koueza hep na c'hellfent adsevel endro ? » Pell ac'hano ! Met dre o lamm eo deuet ar silvidigez d'ar Jentiled, evit lakaat gwarizi da sevel e kalon Israel. 12 Mar d-eo bet o lamm penn-kaoz da binvidigez ar bed, hag o diskar penn-kaoz da binvidigez ar broadou, pegen gwelloc'h e vezo leunder o distro ! 13 Rak me hel lavar d'eo'h, Paganed : o veza ma 'z oun abostol ar Baganed, e klaskan kas da benn va c'harg gant enor, 14 evit lakaat mar bez tu, kevezerez da sevel e kalonou tud va gouenn, ha sovetaat hiniennou anezo ! 15 Rak mar d-eo deuet o distaol da veza adunvidigez ar bed gant Doue, petra vezo o adgalvidigez nemet eur gwir adsavidigez a varo da vezo ? 16 Rak mar d-eo santel an tamm kenta, e vezo santel

an dolzennad a-bez ; ha mar d-eo santel ar wrizienn, e vezo santel ivez ar barrou.

17 Met mar d-eo bet troc'het unan bennak eus ar skourrou, ha mar d-out bet-te, tamm olivez koadesk, imboudet en o lec'h ; ha mar d-out deuet da veza lodek eus ar wrizienn hag eus sapr ar wezenn, 18 n' a ket da bompadi diwar goust ar barrou naturel. Mar mennez fougeal, az pezh soñj n'eo ket te a zo o tougen ar wrizienn, met ar wrizienn a zo ouz da zougén. 19 Neuze e lavari : « Troc'het eo bet ar skoultrou, d'in da veza imboudet ! » 20 Mat ! troc'het int bet o veza na gredient ket, ha te a chom start gant ar Feiz, diwall a gemer lore'h, ha bez en aon. 21 Rak mar n'en deus ket Doue espernet ar brankou naturel, marteze n'az esperno ket ivez. 22 Sell piz ouz madelez ha garventez Doue, e c'harventez e-keñver ar re a zo kouezet hag e vadelez êz keñver-te, mar dalc'hez start d'ar vadelez-se, rak ahendall e vezi troc'het ivez diouz kef ar wezenn. 23 Hag evit ar pezh a sell ouz ar re all, mar ne chomont ket en o diskredoni e vezint imboudet a-nevez. 24 Ha mar d-out bet te troc'het diouz an olivezenn goadesk evit beza imboudet a-enep d'az kwir natur war eur wezenn olivez mat, kent a se e vezo ar brankou naturel adimboudet war o gwezenn-int !

25 Rak n'houlan ket, va breudeur, e vefec'h dic'houzvez eus ar mister-mañ (evit na viot ket fur d'ho soñj-c'houi), darn eus bugale Israel a zo kouezet dallentez war o spered ken na vezo deut-tre engroez an holl boblou. 26 Neuze e vezo salvet holl dud Israel, evel ma 'z eo skrivet : « Eus Sion e tenio ar Salver hag argas a raio an direlijion diouz Yakob ; 27 neuze e skoulmin emgleo ganto, pa am bezo lamet o

fec'hedou diwarno ». 28 Gwir eo ez int evit ar pezh a sell an Aviel, enebourien en abeg d'eoc'h ; met hervez diviz an Aotrou Doue, ez int karet en abeg d'o zadou. 29 Rak Doue n'en devez ket keuz d'e zonezonou na d'e c'halvadenn. 30 Evel ma hoc'h eus bet gwechall disantet ouz Doue hag ez eo bet graet trugarez d'eoc'h gant an disantidigez anezo, 31 evelse ivez o deus disantet ouz Doue en amzer-mañ, dre ma 'z eo bet graet trugarez d'eoc'h, evit m'o devezo trugarez d'o zro diwezatoc'h. 32 Rak Doue en deus klozet an holl ên disantidigez evit ober trugarez d'an holl.

33 O dounder eus pinvidigez, furnez ha skiant Doue ! Diaesat e venozioù da gompren ! Pegen kuzet ouzomp e hentou ! 34 « Piou en deus anavezet spered Doue ? Piou a zo bet e guzulier ? » 35 Pe c'hoaz « Piou en deus roet d'ezañ da genta, evit ma vo das-koret d'ezañ en dro ? » 36 Rak digantañ, drezañ, hag evitañ eo pep tra ; d'ezañ enor da virviken, Amen !

*An eil lodenn eus al
lizer ên niverenn a zeu.*

Notennoù

TUD VEUR AR VRO.

Ken alies eo bet korniet ouz hon diousskouarn, eun torr-penn !, ne oa bet diwanet biskoaz en Breiz tra vat ebet, ne oa bet biskoaz ganet enni eun den poellek, ma hon eus kredet a-benn ar fin, diskouez d'an holl, ha d'imp-ni hon-unan ivez, ne oa ket gwir ar gaou-se.

Met ken taer ez eomp bremañ da lavarout dirak an holl : An den meur-mañ a oa breizat ivez, hemañ ivez a zo d'imp, ma lakaomp da dud veur ar vro n'eus forz piou gant ma vo ganet en Breiz.

N'eus ket pell eo bet brallet ar c'hloc'h diwarbenn Descartes. Moarvat eo bet eun den a bouez bras en istor ar Brederouriez, moarvat eo bet an hini kenta en deus skrivet en galleg eul levr-prederouriez talvoudek. Ya ! 'velkent, ne sellin ket outañ evel ouz eur breizad meur. Evidoun eo Descartes eur skouer ouspenn eus ar Vretoned-se a bleg ken aes o spered da spered ar re all, a oar en em heñvelaat ouz an estren betek koll o liou ginidik, ha zoken ar soñj anezi.

Evidoun-me n'en deus Descartes tamm spered brezon ebet. E boellegez, e dro da lakaat da wir ar pezh hepken a wel sklaer ar spered, a zo gall ha netra ken. Tro-spered Bro-C'hall er c'hantvedou nevez-

tremenet eo se. Eur c'hleñved eo a zo bet diwanet dioutañ hollarnodouriez (positivisme) Auguste Comte, hag ar skiantelouriez (scientisme) n'halle ket gouzañv eur mister. Nann, n'em eus ket c'hoant, tamm ebet, da vont da veuli seurt troiou ijin.

Re all o deus kavet gwell ober vrud en dro da Ernest Renan : an dra-se a zistro eur wech an amzer. Gwir eo en doa hemañ miret en e stumm-skriva eun n'ouzon petra dourek, brumennek, a zegas soñj d'imp eus misteriou ar mor, eun dra bennak a sellomp outañ evel ouz unan eus doareou hon santerez. Hogen meulerien Renan o deus kollet soñj en doa o den meur diskredet en e Vro, evel en doa ivez diskredet en e Feiz.

Lennit mar plij, ar c'hentskrid en doa kaset da Narsis Kelien evit e levrig « Annaig », hag en deus ar paour kaez Narsis lakaet e-penn kenta e varzonnegou, hep gwelout marteze e rae goap Renan outañ. Hañval eo d'in e vo a-walc'h degas amañ ar c'hentskrid-se en e hed, evit lemel digant an dud a ijin, ar c'hoant da lakaat Renan e-touez adsaverien ar Spered Brezon.

Paris, 30 juillet 1879.

Cher Compatriote,

« Ainsi, grâce à vous, notre cher pays de Tréguier aura son poète ; et les chants que vous avez au cœur, c'est dans notre vieille langue bretonne que vous voulez les dire d'abord. Vous avez bien raison. La poésie est chose du passé ; il est des temps où mieux valent les morts que les vivants, et ceux qui ont un pied dans la tombe que ceux qui naissent. Un

idiome a toujours assez vécu quand il a été aimé et que de bonnes études philologiques ont fixé son image pour la science, comme un fait désormais indestructible de l'histoire de l'humanité. Les poètes et les philologues m'apparaissent comme les embau-meurs des langues. Leur approche paraît de funèbre augure ; mais ils conservent pour l'éternité. Chantez donc, cher Monsieur Quellien, chantez harmonieusement dans notre antique dialecte celtique, pour qu'un jour on dise de lui : « Il disparut selon la loi de toute chose ; mais comme il eut de doux accents avant de mourir ! »

Votre très affectionné.

E. RENAN.

Goude komzou ken « skiantel » digant ar « Mestr », e komprener mat penaos e oa ret kaout kalon da skriva en brezoneg, pa ne vefe nemet gwerziou brogar evel barzonegou Fanch an Uhel en e levr « Bepred Breizad »...

Nann, hon tud veur eo ar re o deus kerzet gant hentou ar vro, ha sellet outo gant karantez, ar re o deus gouvezet diskenn en o c'halon hag en o spered brezon da glevout mouez gwirion o diabarz, evit he displega gant komzou-tan.

Hag evit gwir, mar d-eo bet ampart ar Gelted d'en em lakaat en kroc'hen an Estren, da zisplega gwelloc'h egetañ a-wechou, e dro-spered, ez eus bet ivez e-touez ar Gelted, tud ken ampart d'en em zisplega o-unan, tud a ouie mat e tougent enno o-unan eun teñzor dreist. Hag en Breiz hon eus bet en eur ober kant vloaz, awalc'h eus an dud-se, evit n'hon dije ket ezomm bernia lore war benn ar re n'o deus ket gouvezet beza kelted.

Tud a dalvoudegez dreist a zo bet savet en hon touez. Marteze n'hon eus ket awalc'h anavezet o friz, marteze omp chomet hep kompren anezo ; moarvat, ar bobl dianaoudek eus he bro, a chom diseblant outo. Ha koulskoude, tud evel Kermarker, tud evel Kalloc'h, a c'hellomp bremañ lavarout dirak ar bed diwar o fenn : « Ya, tud veur o deus paret en hon bro, a zo talvoudus ken evit Breiz, ken evit ar bed a-bez ».

Marteze ez eus tud oc'h ober goap ouz hon c'homzou.

Gwechall ivez ne grede ket Natanael e c'helle dont ar Mesiaz eus Nazaret. Hag e responte da Filip : « Daoust hag e c'hell eun dra vat bennak dont eus ar vour'hig-se ? — Deus ha gwel » a respontas egile.

Deuit ha gwelit, a respontomp ivez d'hon disme-gañserien. Evit gwir, ez eus o tiwana en Breiz, eun nerz a silvidigez hag a gristenidigez evit Europa.

AN « NO » JAPANÉK HAG AR C'HOARIVA EN BREIZ.

Setu diou wech da vihana em eus lennet nevez 'zo, en kazetenncu ar Vro (ar wech diweza e oa en « Bretagne » en eur pennad sinet gant Guego) e oa galvet hon c'haoriva en Breiz da groui eun dra bennak evel an « No » japanek. Lenn eur wech eun dra bennak n'eo ket bepred awalc'h evit beza souezet ; met an hevelep tra diou wech digant tud disheñvel, ha lenn an dra-se p'edoc'h-c'houi hoc'h-unan o kaout

a bell 'zo, ar soñj-se end-eeun, a zo awalc'h evit dihuni hoc'h ijin ha degas eun tamm herv ennañ.

Hogen, petra eo an « No » japanek ?

Eur pez-c'hoari berr gant koroll ha kan kemmesket, eun drama bihan leun a varzoniez o tiskleria en beo eun danevell goz, eur marvailh sakr. Daoust d'ar peziou-mañ beza kan, koroll, sonerez, ne lavarint ket evit-se ez int heñvel ouz ar pez a anvomp an Opera, a zo peurvuia an dra ar c'houezeta, ar c'hoeveta a c'hellfed ijina. N'eo ket an No japanek tamm ebet heñvel ouz hon Opera ; chom a ra eun dra eeun, eur pez c'hoari berr, hep pompad, hep lore'haj, hep stroñs ; chom a ra tost d'an ene ha d'ar vuhez reiz.

Eun ton relijius a zo kentoc'h gant an NO, savet ma 'z eo bet al lodenn vrasa anezo gant Boñzed ha menec'h vouldhaat. Skrivagnerien ampart e oant, ha silet o deus en o feziou-c'hoari eun arz kizidik meur-bet, kizidik evit gwir evel kement oberenn eus Bro-Japan, gant komzou skañv, leun a varzoniez, a 'n em zispleg evel eun huñvre tano, gant eul lusk didermen evel hini gwagennou ar mor.

Al leurenn c'hoari a zo anezí eul leurenn-blek striz awalc'h. Kinkladur ebet nemet a-dreñv skeudenn eur wezenn-bin. Ar c'hoarierien a zoug dilhadou kaer ; masklet e vezont alies evel gwechall en c'hoariva Bro-Ellas ; ne vez nemet tri anezo. En tu hont da se, emañ al laz-kana war an tu kleiz d'al leur ; en e garg emañ displega d'ar selaouerien, doareou al lec'h hag an dud o c'hoari, hag ivez pep an amzer, eildiskleria pez a dremen. A-dal d'ezañ, war an tu all, emañ al laz-seni ken eeun all, a zo anezañ eur fleüt, eun taboulin, ha daou daboulinig.

N'eo ket koulskoude an NO japanek eur pez-

c'hoari poblek. Re eeun, re skañv eo seurt peziou evit ar bobl. Tra an dud lennek int, savet ma 'z int bet ganto, c'hoariet ma vezont evit ar re a blij d'ezo skeudennou skoemp ar faltazi mesket gant soñjou uhel.

Ni ivez en Breiz ez omp techet da lakaat dindan wel, en skeudennou beo, n'eo ket hepken santaduriou ar galon, met ar menozioù uhela, ar faltaziennoù ar pella diouz ar vuhez pemdeziek. Ha setu perak ez eo tonket d'imp sevel peziou-c'hoari kar da re Bro-Japan. Kontadennou ar bobl en Breiz Izel a vefe eur vammenn diheskus a beziou a seurt-se, hep konta hon gwerzioù ha teñzorioù hon istor.

Penaos avat e vo an « No » brezonek ? N'ouzon ket. Nemet koulskoude hon eus unan a-benn bremañ, an hini en deus skrivet Xavier Langleiz dindan an ano : *Koroll ar Marv hag ar Vuhez*, en niverenn 9 Sav, Goañv 1938 ; 15 pajenn da veza c'hoariet, kanet ha korollet. War am eus klevet en deus an aotrou Arnou aozet sonerez da vont gant ar c'homzou. Hag e vije bet c'hoariet daou vloaz 'zo, nemet... Spi am eus e vo diskouezet d'imp eun dro bennak, evit dudi ar re ac'hanomp (ha ni holl ez eo) a gar ar gened.

Petra zeuio da veza an No brezonek, n'oun ket profed awalc'h d'hen lavarout. Nemet e kav d'in e c'hellfe beza savet diwar hon marvailhou hag hon gwerzioù koz, peziou-c'hoari bihan war gan, a vefe eeun ha kaer awalc'h evit beza kentel ha dudi kenkoulz d'ar bobl ha d'an dud uhel.

RABINDRANATH TAGORE.

Maro eo Rabindranath Tagore : sed ar c'helou o deus embannet nevez'zo ar c'hazetennou ; maro eo ar barz indezat brudet êr bed a-bez, troet e oberou ên-holl yezou penna an douar.

En abeg d'ezañ e oa bet anzavet gant lenneien Europa e c'helle war riblou ar stêr Ganga, diwana tud uhel o c'halon hag o spered, uhel e-touez ar re uhela bet biskoaz. En Indez kuz, en Indez relijius e kane Tagore en yez Bengalek, barzonegou eeun ha berr d'al levenez d'ar reizder, da Zoue evel e anaveze anezañ. Hag evitañ da veza pagan e oa tostoc'h e galon ouz splannderiou an Aotrou Doue, eget hini eur bern kristenien en Europa kollet ganto ar spered a relijion. Talvoudus eo oberou Rabindranath Tagore, talvoudus evit diskouez d'imp pezh a c'hellfemp ivez kana gant hon muzellou katolik.

Trei a reomp amañ pevar eus e varzonegou ; an hini lakaet da genta eo an hini diweza eus an teskad anvet « an Hini skoemp » ; an tri all a zo tennet eus ar Gitanjali, « Kinnig a Varzoniez », a viromp d'ezo an niverenn o deus ên teskad-se.

Pa 'n em gaven skuiz o veza kerzet a-hed an deiz, em eus neuze troet va fenn war-du da balez roueel edo pell c'hoaz.

An noz a dostae. Hiraez ennoun a save. Petra ben-nak a oa komzou va c'hanennou e oant leun a zoan, rak sec'hed o doa va c'hanennou o-unan.

Pa gouezas an eur en sol an deñvalijenn, e lezas ivez da zorn da vaz-roue da goueza, evit kemer eun

delenn ha piñsa he c'herdin : va c'halon eo a drivlie, o va c'hariad, va muia karet, va c'henta karet !

Hogen pere eo an divrec'h am ere ? Dilezel a rin pezh a dlean dilezel ha dougen a rin pezh a dlean dougen. Ra vo hepken aotreet d'in kerzout êz kichen, o va c'hariad, va muia karet, va c'henta karet !

Diskan a-wechou eus da uhelgador, ha deus da gemer perzh en hon levenezioù evel en hon poanioù ; kae da guzat ên-holl furmiou, ên-holl dripladoù, êr garantez hag em ene, hag aze, kan ! o va c'hariad, va muia karet, va c'henta karet !

IV

Buhez va buhez, bepred e klaskin mirout va c'horf disaotr, o c'houzout emañ da zorn beo a-stok ouz pep unan eus va izili.

Bepred e klaskin diwall va soñjou ouz pep falsentez, o c'houzout ez out ar wirionez-se a zihun em spered sklerijenn ar reiz.

Bepred e klaskin pellaat pep drougiez diouz va c'halon, ha mirout en he bleuñv va c'harantez, o c'houzout emañ da chomlec'h en aoter guz va c'halon.

Ha va striv a vo da ziskulia em oberou, o c'houzout e teu d'in va galloud-ober eus da nerz-te.

LVII

Sklerijenn ! Va sklerijenn ! Sklerijenn o leunia ar bed ; sklerijenn, pok d'hon daoulagad, douster ar galon, sklerijenn !

A ! Dansal a ra ar sklerijenn e-kreiz va buhez !
Va muia karet, dindan taol ar sklerijenn e tasson
va c'harantez. An neñvou a zigor, an avel a lamm,
eur c'hoarz a red war an douar.

War vor ar sklerijenn, va C'hariad, e tigor ar vala-
fenn he diouaskell. Gwagennou ar sklerijenn a sked
o c'hribennou gant lili ha jesmi.

'Us d'ar c'houmoul emañ ar sklerijenn o sklisen
en aour, o strewi a-builh ar mein a briz.

Eun driadenn en em led a zeliou da zeliou, a va
C'hariad ! eun dudi divent. Stêr an neñvou 'zo aet
he dour dreist d'he riblou. Al levenez holl 'zo aet
ermaez, vel eul lano !

XCI

A, Te, peuroberidigez ar Vuhez, Maro, a va Maro,
deus buan da vouskomz ouzin.

E-pad deziou ha deziou am eus beilhet ouz da
c'hortoz ; evidout am eus gouzañvet levenezioù hag
enkreziou ar vuhez.

Kement a zo ac'hanoun, kement am eus, va spi,
va c'harantez, kement tra ennoun, a gave bepred red-
kas davedout en kuz. Eul luc'hedenn diweza digant
da zaoulagad ha va buhez a vo d'it da viken.

Plezennet eo bet ar bleuñv, ha prest eo ar guru-
nenn evit tal ar pried. Goude al lid-eured e kuitaio
ar plac'h nevez he zi, hag hec'h-unan-penn ez aio en
noz didud, en arbenn d'hec'h Aotrou.

Done da bardono d'an hini en deus e glasket a-hed
e vuhez, ha da zigoro d'ezañ e levenez peurbadus !

M. G.

Studi hag Ober

Dastumadenn drimiziek
Rener : Loeiz ar Floc'h

Koumanant bloaz : 15 lur

Kas pep lizer hag an arc'hant da :

Abbé Louis LE FLOC'H
Vicaire à Guingamp (Côtes-du-Nord)

Compte Chèques Postaux 34.212 RENNES
